

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

35. An acquiratur iuspat. ei, qui fundavit vel construxit, dum is illud expresse sibi non reservavit in fundatione.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

Barb. *ibid.* Tertiò: si unus materiam ad construendam Ecclesiam, alter gratis operas ponit, ut faber, aut solvit ponenti, ambo erunt patroni, si de hoc cum auctoritate Episcopi convenerint, alius non; sed erit solus ille, qui materiam posuit. Barb. *ibid.* pag. 109. num. 2. Quartò: si laicus Capellam in ecclesia construat, vel dotet, non acquiritur illi soli juspatr. sed simul Ecclesie; quia Ecclesia fundum dat seu concedit juxta Bassam *cit.* pag. 110. citantem pro hoc Abb. in c. ad audientiam. de Eccles. adif. & Sylv. v. juspatr. n. 2. Garc. p. 5. c. 9. n. 40. Secus esset, si faciens Capellam in Ecclesia, solveret aliquid Ecclesie pro fundo; tunc enim Ecclesia dici non posset ponere fundum; cum illi solvatur pretium pro illo. Garc. *ibid.* n. 42. citans Gonz. gl. 10. num. 15. Nihilominus de consuetudine, ut Card. Luca *loc. cit.* num. 15. Garc. num. 41. Roch. q. 7. v. dotavit. &c. denegatur hoc jus ipsimet Ecclesie etiam gratis alicui privato solum & situm concedenti; quia non per hoc efficitur compatrona, nisi aliter caveatur.

Questio 32. An etiam ex fidei commissio fidei commissarius acquiratur juspatr.

Respondeo affirmative; non enim iis solum conceditur reservari jus hoc, à quibus liberalitus in Ecclesiam diffuit, sed etiam iis, qui quasi ex fidei commissio ejus liberalitatis actum consumerent & effectuarent. Quod pariter habet in se juris rationem; quippe ex fidei commissio manumittendi libertus fit, non roganti, juxta §. qui autem. de instit. de sing. reb. per fidei commiss. relic. Lott. l. 2. q. 3. n. 16. & 17.

Questio 33. An igitur ex predictis causis acquiratur juspatr. in Ecclesia regulari?

Respondeo: non acquiri illud in ordine ad effectum juris presentandi, vel nominandi prælatum illius, aut alium superiorem in ea absque privilegio Apostolico in limine foundationis & dotationis. Corrad. *pr. benef. l. 4. c. 4. num. 30. & 37.* Card. de Luc. *loc. cit.* n. 24. Castrop. *cit.* p. 2. n. 4. Lott. l. 2. q. 6. n. 65. quia in tali ecclesia prælatus debet eligi, non presentari. c. 1. de Elect. Unde jam vi solius consuetudinis, etiam immemorialis patronus laicus nequit acquirere jus presentandi prælatum, seu Rectorem in ecclesia conventuali (sumitur hic ecclesia conventualis larè pro quacunque ecclesia collegiata, sive regulari, cum aliàs strictè ac propriè solè ecclesie Religiosorum appellentur conventuales, quæ habent conventum regularem. Pirh. *h. t.* n. 34.) absque concessione Papæ; quod ipsum tamen patrono ecclesiastico concedere potest Episcopus juxta Pirh. *loc. cit.* sed & patronus, etiam laicus potest in fundatione per pactum seu conditionem appositam cum auctoritate & consensu episcopi, seu acceptatione ecclesie reservare sibi jus nominandi, seu presentandi prælatum, etiam in ecclesia conventuali secundum Pirh. qui pro hoc citat Barb. in c. nobis. h. t. Acquiritur autem in dicta ecclesia juspatr. quò ad jura honorifica, aliàsque patronales præminentias; Item quò ad jus presentandi in ecclesiis inferioribus ei annexis; cum sola prohibitio cadat in ecclesia conventuali. Card. Luc. *loc. cit.* Lott. n. 66. Uti & reservari & acquiri potest patronatus in beneficiis intra illam existentibus ex eorum dotatione. Corrad. *loc. cit.*

Questio 34. An igitur etiam in altari jam ab alio extructo possit in abstracto fundari nova Capellania, & in ea ratione hujus fundationis, seu dotationis reservari patronatus.

Respondeo affirmative. Barb. *loc. cit.* n. 37. citans Lamb. l. 1. p. 1. q. 5. a. 15. Roch. v. dotavit. nu. 1. juxta decif. Rota, in Gerund. jurispatr. 22. April. 1622.

Questio 35. Nam acquiratur juspatr. ei, qui fundavit, vel construxit, vel dotavit, dum is expressè illud sibi non reservavit in fundatione, dotatione; sive non dixit, se velle esse patronum, seu eà intentione se fundare, dotare, &c.

Respondeo affirmative: Castrop. *cit.* p. 2. num. 4. Card. de Luca, *loc. cit.* nu. 17. Garc. p. 5. c. 9. n. 62. Corrad. *loc. cit.* n. 29. dicens esse conclusionem receptissimam. Lott. l. 2. q. 7. num. 4. dicens esse verissimam, ac citans Lamb. l. 1. q. 2. a. 4. n. 1. Azor. p. 2. c. 19. q. 9. Roch. de juspatr. v. Ecclesiam fundavit. n. 12. pluresque alios, & plures Rotæ decif. contra Paulum de Citadinis in tr. de juspatr. p. 3. causa 2. n. 13. non enim est ad hoc necessaria reservatio expressa illius, sed sufficit tacita; cum ministerio juris, seu ipso jure quærat illi patronatus. Lott. & Castrop. *l. cit.* juxta c. nobis. h. t. Nisi tamen ipse fundator aut dotator expressè id remisisset (sicuti fundans ecclesiam potest illud in totum, vel pro parte remittere, & limitatè illud inducere in præjudicium hæredum vel descendantium. c. 1. h. t. in 6. Garc. *loc. cit.* num. 63. citans Lamb. l. 1. q. 2. a. 4. Roch. &c.) aut si non fecisset; in eo tamen verisimur casu, in quo non posset præsumi ab eo reservatum. Corrad. *cit.* num. 29. C. de Luc. *cit.* n. 17. Qualis præsumptio inter alias vehementior est, si statim à primæva beneficii erectione fundator passus sit beneficium provideri sine aliqua sui presentatione. Lott. *cit.* q. 7. num. 11. Lamb. *cit.* a. 4. n. 19. Uti e contra, si mox ab erectione beneficii episcopus non nisi ad ejus presentationem providerit, satis intelligitur per hoc declarata voluntas fundatoris, sibi tale jus reservandi, etiam de consensu episcopi; observantia siquidem illico subsequuta bene indicat, quid gestum juxta l. fide interpretatione. ff. de ll. Lott. *l. cit.* Sumiturque etiam conjectura satis manifesta ex verbis fundatoris: si nimirum professus fuisset in ipsomet actu, moveri se intentu elemosynæ aut spei retributionis æternæ; cum cause istæ videantur directè adversari animo acquirendi patronatum. Lott. n. 12. citans Cresc. de jurep. decif. 1. n. 3. & Rotam decif. 564. p. 4. recent. n. 7. ac dicens, in eo casu cessare omnem controversiam. Insufficiens tamen videtur ratio præsumendi, fundatorem noluisse hoc jus sibi reservare, quòd generosioris & liberalioris animi erga Deum, majorisque sit meriti, fundare aut dotare ecclesiam, relicta ecclesie in libertate sua, nullo sibi reservato patronatu, & absque omni etià nominis proprii vel armorum sive insigniù apollitione juxta exemplum Constantini M. qui, ut Baron. *ad an. 324. n. 116.* nulli in tot celebribus roto ferè orbe à te erectis basilicis & memoriis sui nominis memoravè titulù inculpissè reperitur. De cetero in dubio ceterum fundator sibi reservasse patronatù hac validà urgente conjecturà ductà ab eo, quòd comuniter & ut plurimum sic fieri est consuetum. Lott. *cit.* *quest.* 7. num. 6. citans Decianum.

num *conf.* 280. num. 3. Menoch. *conf.* 10. num. 7. Atque ex his patet, majorem esse vim expressæ reservationis patronatus, quam tacitæ & subintelle-ctæ; non quidem ad effectum producendi juspatr. sed ad effectum ostendendi voluntatem illam; ubi enim expressè reservatus non est patronatus, hinc inde contrariæ incurrunt juris præsumptiones, quibus nec opus, nec locus est, dum dicta voluntas clarè exprimitur. Lott. *ibid.* n. 5.

Questio 36. An, & qualiter ad hoc, ut juspatr. acquiratur ex fundatione, constructione, aut dotatione, requiratur consensus Ordinarii?

1. **R**espondeo ad primum: dictum consensum omnino & necessariò ad hoc requiri, ut colligitur ex *c. nobis. h. r.* Card. Luca. *in sum. n.* 16. Cort. *l. 4. c. 5. n.* 24. Castrop. *loc. cit. n.* 8. Garc. *loc. cit. n.* 71. Azor. *l. cit. q. 7.* Barb. *de potest. Episcopi 3. p. alleg. 70. n.* 20. Lott. *l. 2. q. 7. n.* 2. ubi etiam, quòd sicut causa efficiens erectionis beneficii est Episcopus, ita etiam Episcopi auctoritas dicitur causa efficiens reservationis juris, in beneficio, quatenus, dum erigitur beneficium, approbat leges in erectionis limine adjectas, si inter illas reperitur reservatio patronatus. Et certè sicut sine superioris potestate edificari non potest Ecclesia, ita nec servituti patroni subjici; Castrop. *l. cit.* Sed neque sufficit consilium Episcopi de erigendo beneficio jurispatr. neque etiam petitio consensùs Episcopi. Corrad. *l. cit. n.* 20. citans Lamb. *p. 1. l. 1. q. 9. a. 2. n.* 131.

2. Respondeo ad secundum: potest hic consensus præcedere aut subsequi, nullaque est necessitas, ut in ipso actu constructionis vel dotationis actu interveniat. Card. de Luc. *l. cit. n.* 22. Castrop. *l. cit. n.* 8. citans Ricc. *resol.* 123. Barb. *ubi ante. num.* 2. Garc. *cit. c. 9. n.* 72. quia si ex post facto (ut si templum sine consensu suo edificatum Episcopus postea acceptet, & consecrari jubeat) interveniat, retrahitur, & est juri conformis, Castrop. *l. cit.* Quin etiam post fundatoris mortem accedere potest; cum mortui successor non possit actum retractare, adeoque nullus ejus novus consensus ad dicti actus revalidationem est necessarius. Card. de Luc. *l. cit. n.* 22. Neque etiam opus est, ut de illo consensu Episcopi expressè constet; cum tacitus ac virtualis seu implicitus sufficiat, qui deducitur ab admissione præsentationum ac subsecutis institutionibus, & admisso exercitio aliorum actuum patronalium. Card. de Luc. *ibidem.* Prout etiam sufficit præsumptus deductus à longa observantia & adminiculis. Card. de Luc. *ibid.* v. g. ex fundatione Capellæ cum insignibus & armis, & ex superioris visitatione. Castrop. *cit. n.* 8. Barb. *loc. cit. n.* 22. Garc. *n.* 74. vel ex eo, quòd Ecclesia jam diu habet campanam, altaria, & his similia; præsumitur enim tunc auctoritate Episcopi constructa. Pirh. *n.* 11. ex Menoch. *de præsumpt. l. 3. præsumpt.* 90. n. 15. Porro hoc ipso, quòd Episcopus consenserit in fundationem vel ædificationem Ecclesiæ, consensisse etiam videtur in juspatr. exinde quarendum fundatori, nisi is illud expressè sibi non reservasset; cum posito isto consensu Episcopi in ædificationem, jam jus ipsum concedat ædificanti juspatr. Et sic resolvit Rota *in immolen. jurispr.* 18. Novemb. 1578. apud Garc. *cit. n.* 71. quòd cum regulariter non soleant Ecclesiæ edificari sine acquisitione jurispatr. & sic potestas dandi licentiam

P. Lauren. Fori Benef. Tom. II.

construendi Ecclesiam trahit secum tanquam ali- quid consecutivum potestatem consentiendi ac- quisitioni juris. & dicta potestas dandi licentiam ædificandi Ecclesiam videtur concedi ad finem, ut ædificans acquirat jus patronatus.

Questio 37. Quis hic veniat nomine Ordinarium potentis auctorizare reservationem juris. sive cujus consensus requiratur ad acquirendum juspatr.

1. **R**espondeo: illum, qui jurisdictionem Episcopalem, vel quasi Episcopalem habet in illo loco, in quo erigitur beneficium; cum hic consensus sit actus jurisdictionis. Castrop. *n.* 9. citans Lamb. *p. 1. l. 1. q. 2. a.* 8. & Barb. *ubi ante. nu.* 23. & 30. sic Abbas aut Prior potens dare facultatem ædificandi Ecclesiam, potest etiam præstare auctoritatem, ut juspatr. obtineatur; quia ædificationem Ecclesiæ patronatus subsequitur. Castrop. *n.* 9. Garc. *n.* 71.

2. Patronatum reservare, seu reservationem illius auctorizare nequit consensu suo Vicarius generalis Episcopi ratione Vicariatus; sive non potest præstare consensum & auctoritatem ædificandæ Ecclesiæ, vel beneficio fundando; ut inde patronatus obtineatur; quia sicut conferre & instituere nequit beneficia; ita etiam non potest illis imponere dictam servitutem; requirit enim id speciale mandatum. Castrop. *l. cit.* Garc. *n.* 75. Lott. *cit. q. 7. n.* 3.

3. Potest tamen hanc facultatem concedere Capitulum sede vacante; quia loco Episcopi succedit. Castrop. *l. cit.* Lamb. *cit. q. 2. a.* 9. Garc. *n.* 79. Barb. *n.* 32.

4. Porro si Ordinarius noluerit præstare consensum, recurrendum est ad superiorem Antistitem, qui illum compellat. Abb. *in c. nullus. h. r.* Selva. *p. 1. q. 6. num.* 15. Azor. *p. 2. l. 9. c. 3. q.* 8. Lamb. *cit. q. 2. a.* 16. & alii apud Castrop.

Questio 38. Dum Episcopus ipse vult fundare beneficium jurispatr. ad sui favorem reservando sibi juspatr. an adhuc opus alterius quàm Episcopi fundantis consensu?

Respondeo: in eo casu consentium illum requirendum ab alio, quàm Episcopo fundante, de cujus favore & interesse agitur, ut conditiones, pacta & reservationes in limine fundationis appositæ approbentur tanquam honestæ, possibiles, & compatibiles cum substantia jurispatr. Quare idem Episcopus sibi in his auctorizare nequit; cum partes & Judicis & fundatoris, examinando justitiam earum, sustinere nequeat. Corrad. *l. 4. c. 5. n.* 29. & 30. ubi etiam, quòd juxta praxin Curia, non tantum, ubi Archi-Episcopus est fundator; sed etiam, dum est Episcopus, pro hujusmodi assensu adiri debeat Papa, & non Metropolitanus.

Questio 39. In particulari qualiter, seu ex qua fundatione acquiratur juspatr.

Respondeo primò: fundare Ecclesiam dicitur propriè, qui dat seu assignat fundum suum, seu locum terræ, in quo Ecclesia construatur. Garc. *loc. cit. n.* 39. Pirh. *n.* 6.

2. Respondeo secundò: non quilibet fundi donatio tribuit juspatr. sed necessarium est; ut totum dominium transferatur. Barb. *loc. cit. num.* 28. citans Lamb. *p. 1. l. 1. q. 2. a. 2. n.* 1 & 2. & Masfobr. *in prax. habendi concurs. prælat.* 7. dnb. 18.